

PROTOKOLL
2022-05-19

§ 42 Revidering av riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning

Dnr BU 2022/214

Barn- och utbildningsnämndens beslut

1. Barn- och utbildningsnämnden antar revidering av riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning.
2. Riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning finns som bilaga till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2019-10-24 § 76 om riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning. Riktlinjerna behöver nu revideras då antalet skoldagar som rektor kan uppdra åt mentor att bevilja ledighet för elev ändras från tio dagar till sex dagar. Dessutom behöver rutinerna kring frånvaro förtydligas.

Handlingar i ärendet

Förslag till revidering, skolchef Johan Nilsson 2022-04-28
Arbetsutskottet 2022-05-05 § 18

Beslutet skickas till

Skolchef Johan Nilsson

Justerarens signatur

Utdragsbestyrkande

Riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning

Riktlinjerna klargör hur skolpliktsbevakning sker i Torsby kommun samt hur skolfrånvaro hanteras och följs upp. Riktlinjerna gäller för de skolor där Torsby kommun är huvudman då inte annat anges.

Om skolplikt

Skolplikten inträder det år barnet fyller sex år och den ska börja fullgöras i förskoleklass. Om särskilda skäl föreligger börjar skolplikten att gälla det år barnet fyller sju år. Uppskjuten skolplikt prövas alltid av hemkommunen efter ansökan från barnets vårdnadshavare. Skolplikten innefattar närvaroplikt i skolan men också en rätt till utbildning.

Ansvaret för fullgörandet av skolplikten är tredelad mellan vårdnadshavare, hemkommun och huvudman. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ansvarar för att se till att alla skolpliktiga barn i kommunen får föreskriven utbildning. Hemkommunen kan även vitesförelägga vårdnadshavare som inte fullgör sin del för att barnet ska fullgöra skolplikten. Huvudmannen är ansvarig för att lämna uppgifter till hemkommunen i de fall en elev börjar eller slutar i skolan eller är frånvarande i betydande omfattning.

Skolplikten upphör normalt vid utgången av vårterminen årskurs 9 eller det elfte året om eleven går i specialskolan. Om eleven inte gått ur högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört kan hemkommunen pröva frågan om skolpliktens förlängning i de fall det är aktuellt. Det gäller oavsett om eleven går i kommunal eller fristående skola.

Skolplikt gäller inte om barnet varaktigt vistas utomlands, oavsett om barnet fortfarande är folkbokfört i Sverige (7 kap. 2 § skollagen), eller om barnets förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola (7 kap. 2 § skollagen).

Utifrån barn- och utbildningsnämndens delegationsordning ansvarar skolchef för skolpliktsbevakningen. Varje månad sker kontroll av att alla elever folkbokförda i

Torsby kommun har en skolplacering. Kontroll sker mot Skatteverkets folkbokföringsuppgifter.

Reglering

- 7 kap. skollagen (2010:800) om skolplikt och rätt till utbildning
- 4 kap. 8 § skolförordningen (2011:185) om anmälningsskyldighet vid frånvaro
- Att främja närvaro och uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan, Skolverkets allmänna råd för SKOLF 2012:34
- Viteslagen (1985:206)
- SFS 2017:900

Uppföljning och rapportering till barn- och utbildningsnämnden

En sammanställning och rapport av skolfrånvaro i kommunen redovisas till barn- och utbildningsnämnden.

Främjande och förebyggande närvaroarbete

Barn och unga som inte är närvarande i skolan löper inte bara risk att inte klara skolans kunskapsmål, de löper också en risk att drabbas av till exempel utanförskap, psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Närvaro är därför en framgångsfaktor för god måluppfyllelse och för att alla elever ska få sin grundlagsskyddade rätt till utbildning tillgodosedd (2 kap. 18 § regeringsformen).

En god lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd de behöver i sitt lärande, främjar elevens motivation att delta i utbildningen. Likaså främjar ett respektfullt bemötande och goda relationer mellan vuxna, elever och hemmet skolnärvaro. Var och en som verkar inom utbildningen ska verka för de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att skolan systematiskt och regelbundet arbetar för att främja skolnärvaro och förebygga frånvaro genom att bland annat identifiera framgångs- och riskfaktorer. Skolans elevhälsa spelar en viktig roll i både det främjande och förebyggande arbetet.

Att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro

Torsby kommuns skolor ska utifrån en kommungemensam modell arbeta aktivt för att främja närvaro samt, upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro i ett tidigt skede för att förhindra att ströfrånvaro övergår till ett etablerat beteende. Se bilagan "Rutiner vid frånvaro". Detta gäller såväl ogiltigt frånvarande elever som elever med hög giltig frånvaro.

Skolans rutiner för närvarokontroll och frånvarorapportering samt åtgärder vid skolfrånvaro ska vara kända av personal, elever och vårdnadshavare. Vårdnadshavare ska enligt skolans rutiner anmäla om eleven är frånvarande. Om en elev i grundskolan eller i grundsärskolan uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektor se till att

elevens vårdnadshavare samma dag blir informerade om att eleven har varit frånvarande. Om det inte finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Samtliga grund- och grundsärskolor, både kommunala och fristående är skyldiga att rapportera frånvaro. Vid upprepad eller längre frånvaro i de obligatoriska skolformerna ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När utredningen om en elevs frånvaro inleds ska rektorn snarast se till att frånvaron anmäls till huvudmannen.

En frånvaro som är så omfattande att den hotar att leda till att eleven inte når de sociala målen eller kunskapsmålen för utbildningen kan benämnas som problematisk skolfrånvaro.

Rektor ansvarar för att rutinerna följs på skolan samt att de genomförs effektivt och strukturerat. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan även då huvudman och eventuellt andra myndigheter är inkopplade. Om det finns misstanke att en elev far illa ska rektor alltid göra en anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

För elev från annan kommun anmäls frånvaron till elevens hemkommun.

Ansökan om ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter (7 kap. 18 § skollagen). Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Det är rektor som beslutar om ledighet och får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än sex dagar. Ansökan om ledighet behöver lämnas in i god tid för att skolan ska ha möjlighet att hantera ansökan. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som normalt bör beaktas är:

- frånvarons längd,
- elevens studiesituation,
- möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen samt
- hur angelägen ledigheten är för eleven.

Regler om utlandsvistelse och skolplikt

Av 7 kap. 2–3 §§ skollagen (2010:800) framgår att barn som inte är folkbokförda i landet eller som varaktigt vistas utomlands inte omfattas av skolplikt. Det är hemkommunen som utifrån en anmälan från vårdnadshavare bedömer om vistelsen är att betrakta som varaktig i de fall där barnet eller familjen har kvar sin folkbokföringsadress. Enligt barn- och utbildningsnämndens praxis avses varaktig vistelse minst sex månader.

När skolplikten upphör på grund av varaktig eller permanent flytt utomlands upphör även rätten till utbildning samt en plikt att delta i densamma. Eleven blir därför utskriven från sin hemskola.

När eleven kommer tillbaka till Sverige har eleven samma rätt till utbildning som alla andra elever. Vårdnadshavare ska då ansöka om skolplats på nytt med anledning av att det föreligger skolplikt. Ansökan om skolplats görs.

Fullgöra skolplikt på annat sätt

För grundskolelever som bor i Sverige gäller skolplikt. I vissa undantagsfall kan eleven dock beviljas att få fullgöra skolplikten på annat sätt (24 kap. 23 § skollagen). Ansökan görs av vårdnadshavare. Beslut om detta fattas av barn- och utbildningsnämnden och gäller i maximalt 1 år och vid studier utomlands i sex månader. Förutsättningarna är att:

- den alternativa utbildningen/verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds
- behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, samt
- synnerliga skäl finns.

Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna enligt 23 § inte längre finns. Ett beslut om återkallelse av ett medgivande gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Skolpliktens upphörande

Skolplikten upphör att gälla vid utgången av vårterminen det tionde året (7 kap. 12 § skollagen) eller, om eleven går i specialskolan, det elfte året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten. För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år (7 kap. 13 § skollagen).

Frågan om skolpliktens förlängning prövas av hemkommunen. För elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

I vissa fall kan skolplikten upphöra tidigare, om eleven före den tidpunkt som skolplikten annars skulle ha upphört uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt (7 kap. 14 § skollagen).

Rätt att slutföra skolgången

En elev har alltid rätt att slutföra högsta årskursen även om skolplikten upphört dessförinnan (7 kap. 15 § skollagen).

En elev har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen.

Elev som slutar i skolan

En elev som slutar vid en skola i Torsby kommun ska inte skrivas ut innan skolan har säkerställt att det finns en ny skolplacering alternativt att det finns ett beslut fattat av rektor som säger att skolplikten har upphört.

Föreläggande och vite

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolplikt och detta beror på att vårdnadshavare inte har gjort vad som denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande får förenas med vite. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutats (7 kap. 23 § skollagen).

Barn- och utbildningsnämnden i Torsby kommun har fastställt ett vitesbelopp om en (1) procent av respektive vårdnadshavares årsinkomst löpande i de fall eleven inte kommer eller deltar i undervisningen och vårdnadshavare inte gör vad som ankommer på dem att göra för att så ska ske.

Denna form av löpande vite ska tillämpas veckovis alternativt månatligen utifrån vad barn- och utbildningsförvaltningen bedömer är lämpligt i respektive ärende. Lagen om viten 1985:206.

Vidare har nämnden även fastställt att ett vitesbelopp om 2,5 procent av årsinkomsten fast belopp, ska tillämpas i de fall det handlar om ett ärende där vårdnadshavare och eller elev olovligen vistas utomlands där varken ledighet eller ansökan om att få fullgöra skolplikten på annat sätt har beviljats.

Om tidigare utdömt vite inte resulterat i att eleven fullgör sin skolplikt kan beloppet höjas med 0,5 procent.

Rutiner vid frånvaro

Som lagtexten klargör, se nästa sida, så har skolan och vårdnadshavare ansvar för olika delar av elevens skolgång. I Torsby kommun har vi beslutat om följande rutiner vid elevs frånvaro kopplat till både skolplikt och risk att inte nå uppställda kunskapsmål.

Förtydliganden

Vad är olovlig frånvaro?

All frånvaro som inte är anmäld av vårdnadshavare betraktas som olovlig.

Vad är orosfrånvaro?

Då anmäld frånvaro överstiger något av följande kriterier betraktar vi den som oroande:

- Sammanhängande anmäld frånvaro överstiger 2 veckor.
- Ströfrånvaro överstigande 15 % av undervisningstiden under en 8-veckors period.

Ansvarsfördelning

Mentor/undervisande lärare ansvarar för frånvarorapportering. Frånvaro som inte är anmäld ska delges vårdnadshavare samma dag enligt respektive skolas rutiner.

Mentor/klasslärare ansvarar för att upprepad olovlig frånvaro samt orosfrånvaro anmäls till skolans rektor.

Rektor ansvarar för att frågan skyndsamt utreds och att eventuella åtgärder vidtas. Exempel på tänkbara åtgärder kan vara stödinsatser, kontakt med skolhälsovården, anpassad studiegång eller kuratorssamtal.

Rektor ansvarar för att informera Barn- och utbildningsnämnden (BUN) när en frånvaroutredning har påbörjats enligt beslutade rutiner, se sida 3.

Samhällets övriga resurser

Skolan har både möjlighet och i vissa fall skyldighet, att be andra samhällsresurser om hjälp. Det kan till exempel gälla socialtjänsten och BUP, (barn- och ungdomspsykiatri).

Som vårdnadshavare finns samma möjlighet att be externa resurser om hjälp.

Utdrag ur Skollagen (2010:800) 7 kap.

2 § Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt föreskrifterna i detta kapitel.

4 § Skolplikt ska fullgöras i grundskolan om inte förhållandena är sådana som avses i 5 § (Grundsärskola) eller 6 § (Specialskola) eller skolplikten fullgörs i sameskolan enligt 7 § eller på annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap. (Särskilda utbildningsformer).

17 § En elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

20 § Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

22 § Kommunen ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång.

23 § Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. För en elev i specialskolan, sameskolan eller förskoleklass vid en skolenhet med specialskola eller sameskola är det i stället huvudmannen för respektive skolform som får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas. Lag (2017:1115).

Mentor
Frånvarorapportering
Första kontakten med hemmet.
Ska under hela processen ha
kontinuerlig kontakt med
hemmet

Rektor
Informerar BUN med
anledning av skolplikten

Rektor / Elevhälsa
Utredning
Sker inom två veckor

Anmälan till socialtjänsten i
enlighet med 14 kap § 1 Sol,
efter bedömning.

Rektor / Elevhälsa
Uppföljning
Intervall om två veckor.
Uppföljningen fortsätter tills
att eleven är åter i skolgång
och utredningen avslutas.

**Barn- och
utbildningsnämnden**